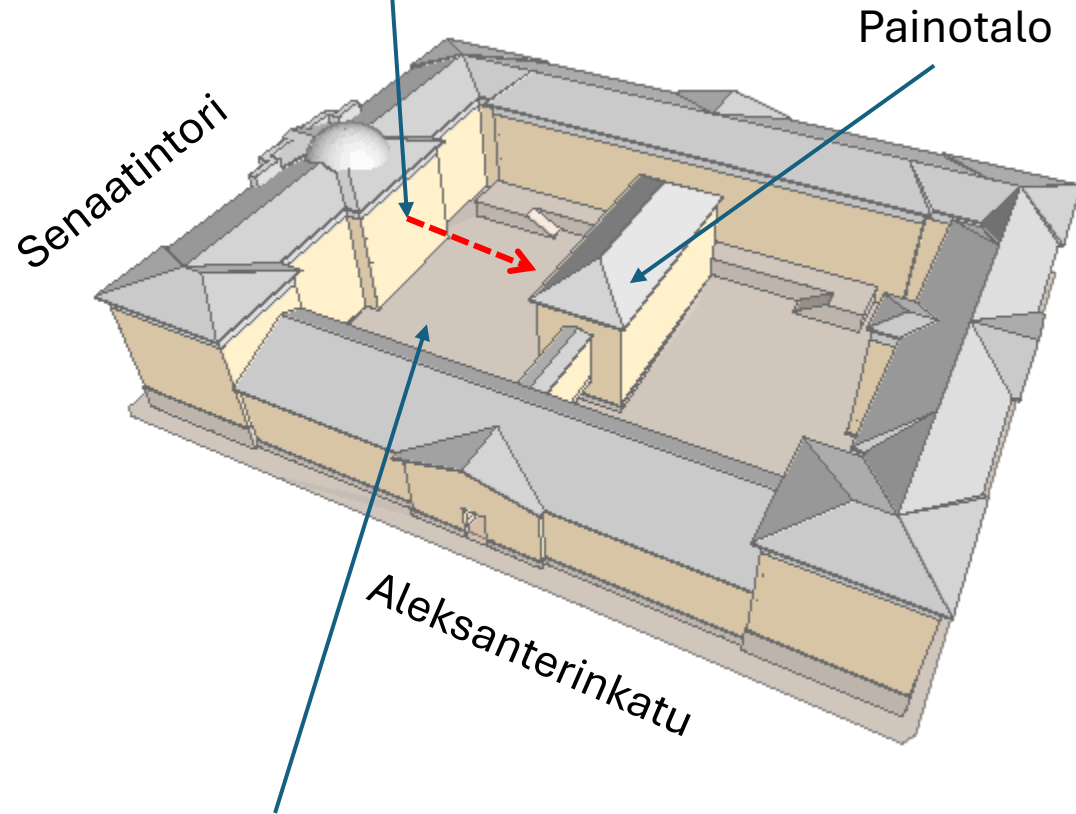

Valtioneuvoston kortteli, painotalo ja rakentaminen
piha-alueelle.

Vuoden 2025 asemakaavaehdotusta koskevat
kommentit ja vaihtoehtoisen ratkaisun hahmotelma

C.L. Engelin suunnitteleman pääsiiven keskiakselissa sijaitsevasta paraatiportaikosta avautuu näköala korttelin läntiselle piha-alueelle kohti painotalon julkisivua.

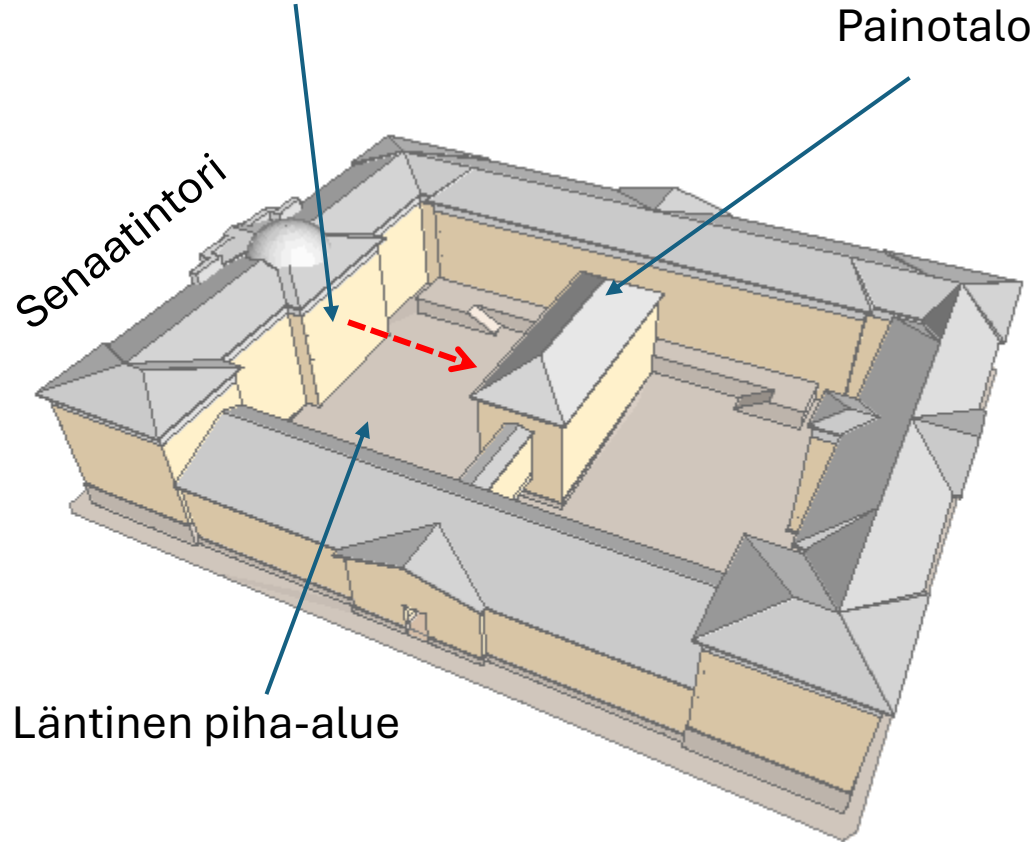
Läntinen piha-alue

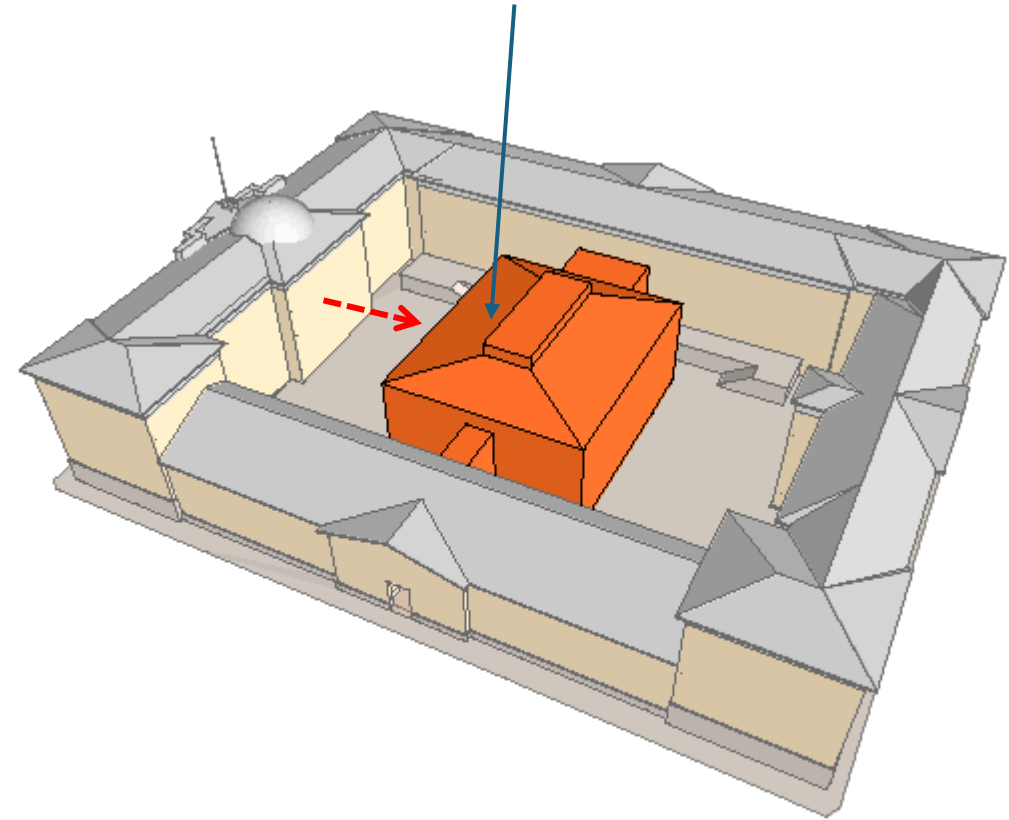
Valtioneuvoston linnan pihan puoleiset julkisivut ovat empiretyylisiä ”katujulkisivuja” – tämä on ainutlaatuista Helsingin kantakaupungin muihin sisäpihoihin verrattuna.

- Valtioneuvoston linnan pihan puoleiset julkisivut ovat empiretyylisiä ”katujulkisivuja” – tämä on ainutlaatuista Helsingin kantakaupungin muihin sisäpihoihin verrattuna.
- C.L. Engelin suunnitteleman pääsiiven keskiakselissa sijaitsevasta paraatiportaikosta avautuu näköala korttelin läntiselle piha-alueelle kohti painotalon julkisivua.
- Asemakaavaehdotus, joka toteutuessaan kaventaisi läntistä piha-aluetta ja muuttaisi sen valaistusolosuhteita, osoittaa, että tämän suunnitelman puoltajat suhtautuvat vähätellen pihatilan merkitykseen ja kulttuurihistoriallisiin, rakennustaiteellisiin ja ympäristöllisiin arvoihin.
- Painotalo, ts. pihasiipi, muodostaa olennaisen osan Valtioneuvoston linnan historiallisesti muotoutunutta korttelikokonaisuutta. Rakennus on tähän saakka ollut suojeltu.
- Nämä kolme keskeistä arvoa on jätetty asemakaavaehdotuksessa huomiotta.
- Painotalo on säilytettävä ja siihen voidaan, mikäli lisärakentaminen pihalle arvioidaan välttämättömäksi, liittää laajennus, joka sijoittuu korttelin sisäpihan itäosaan.
- Painotaloa on säilytettävä selvästi koettavana rakennusvolyymina, jonka vesikatto, läntinen julkisivu ja päädyt jäävät näkyviin koskemattomina.

Paraatiportaikosta avautuu näköala läntiselle piha-alueelle kohti painotalon julkisivua.

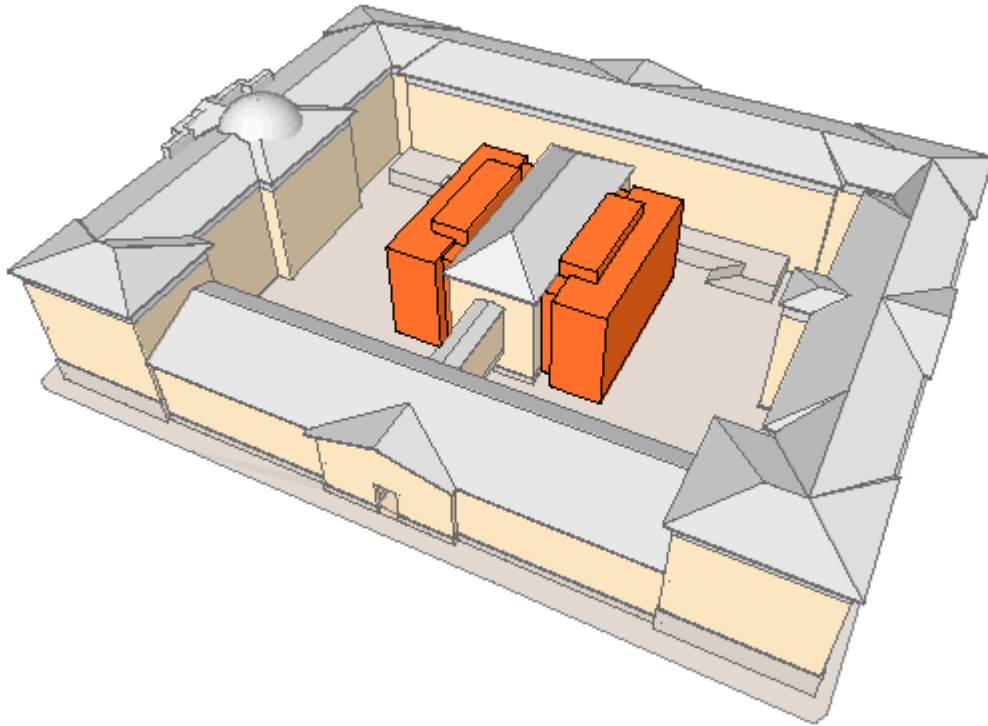

Uudisrakennus asemakaavaehdotuksen mukaan

Asemakaavaehdotuksen selostuksessa on näytetty uudisrakennus ja painotalon ns. laajennusvaihtoehdot lintuperspektiivistä katsottuina. Oikealla näkyy asemakaavan uudisrakennus korostettuna punaisella:

- Arvokas painotalo puretaan ja painotalon keskilinjaa noudattava uudisrakennus leviää sisäpihan molemmille osa-alueille.
- Sekä läntisen että itäisen piha-alueen mittasuhteita ja arvoja tuhotaan.

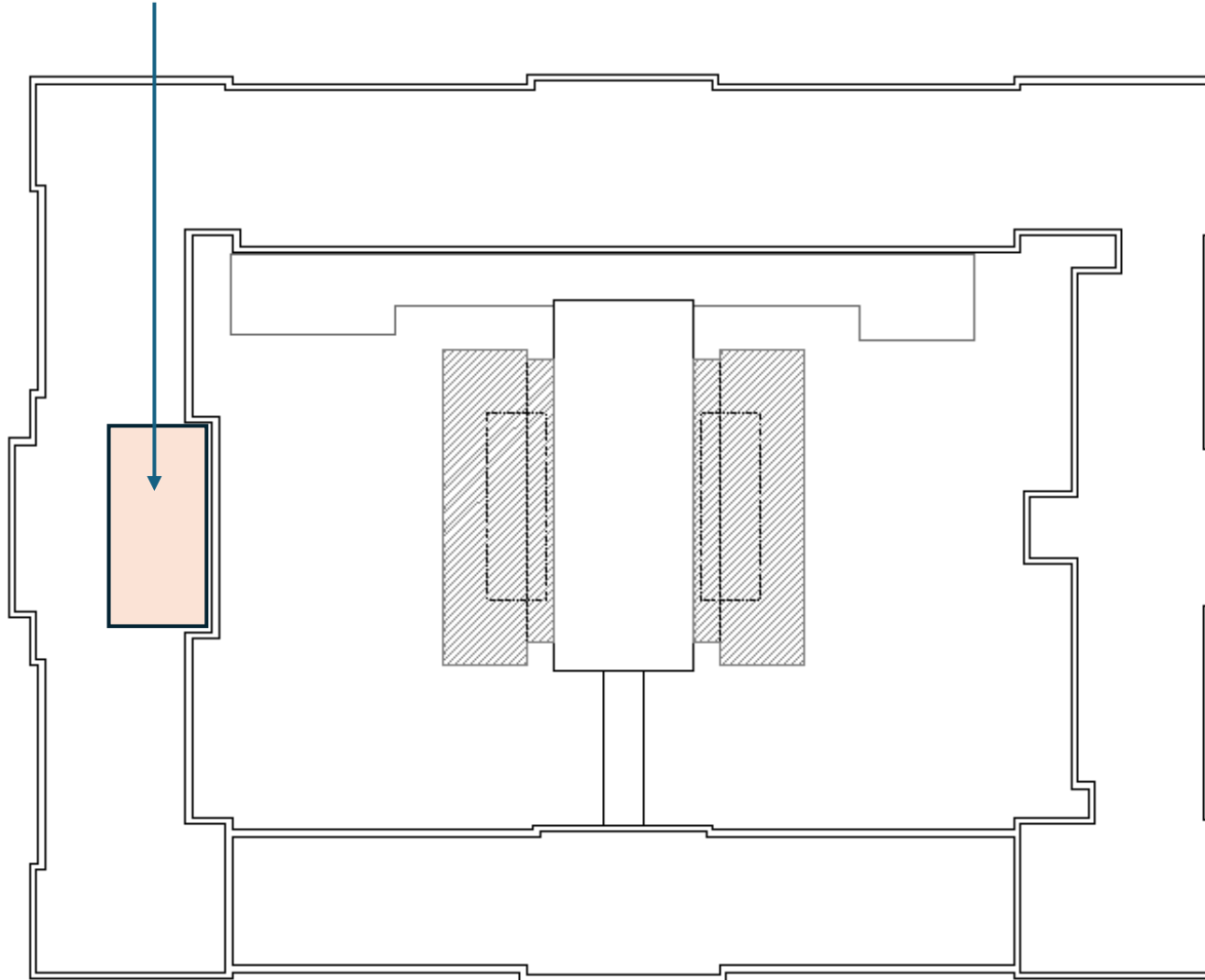
Asemakaavaselostuksen mukaan on tutkittu ”säilyttämisvaihtoehtoa” (Sarc+Sigge), jossa painotalo säilyisi puristettuna kahden laajennusosan väliin.

Tässä on punaisella osoitettu lisärakentamisen vaikutus:

- Laajennukset kaventaisivat sekä itäistä että läntistä piha-aluetta.
- Läntinen piha-alue, jonne paraatiportaan ikkunat avautuvat, menettää arvokkaan, historiallisen taustaseinänsä, joka on aikoinaan huolella suunniteltu klassisen arkkitehtuurin keinoin.

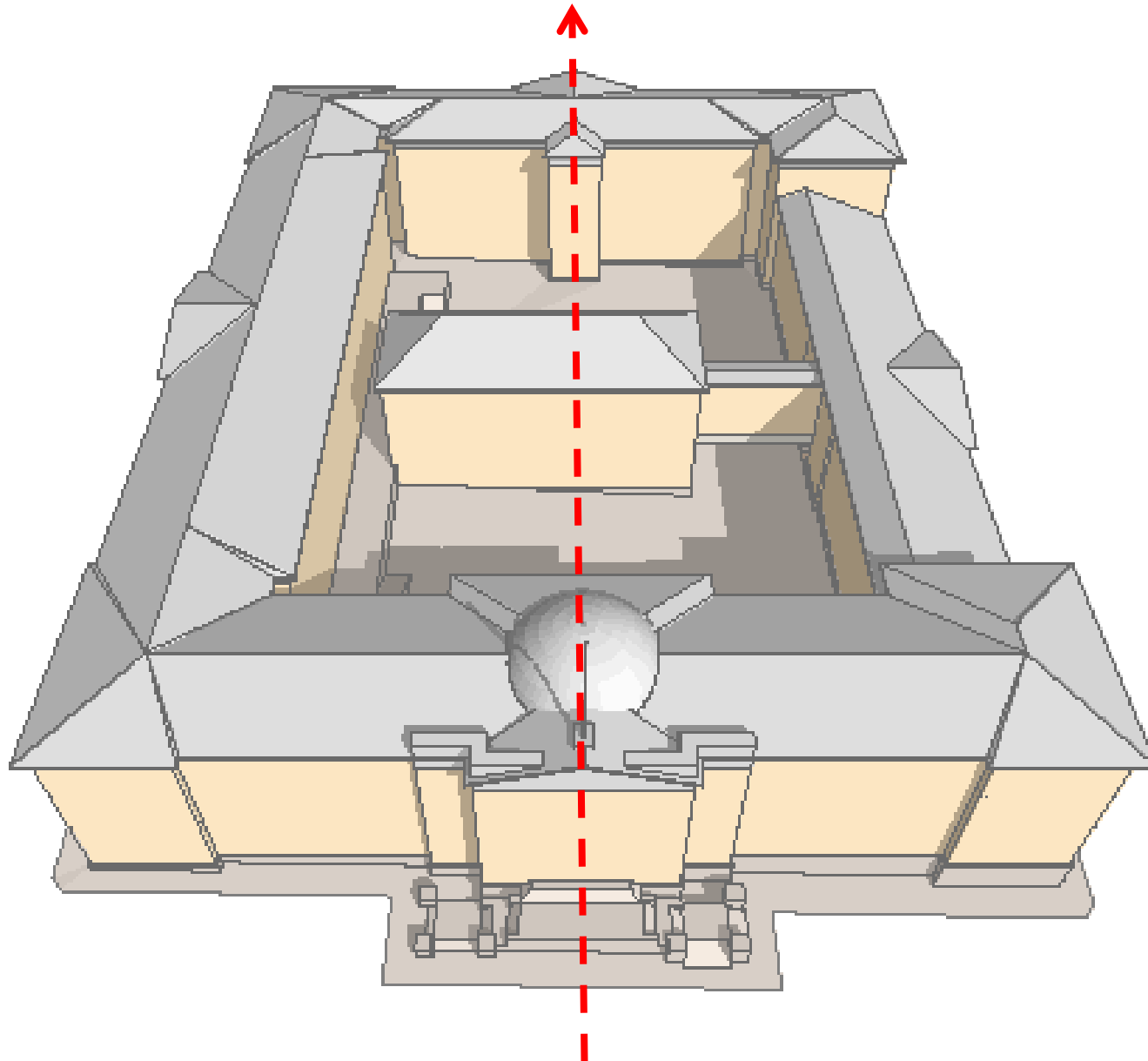
Tätä ei ylipäätään voida pitää arvokkaan rakennuksen säilyttämisenä.

C.L. Engelin suunnitteleman pääsiiven paraatiportaikko

”Säilyttämismavaihtoehto”, jossa painotalo säilyisi puristettuna kahden laajennusosan välissä.

- Laajennukset kaventaisivat sekä itäistä että läntistä piha-alueetta.
- Läntinen piha-alue, jonne paraatiportaani ikkunat avautuvat, menettä arvokkaan, historiallisen taustaseinänsä.

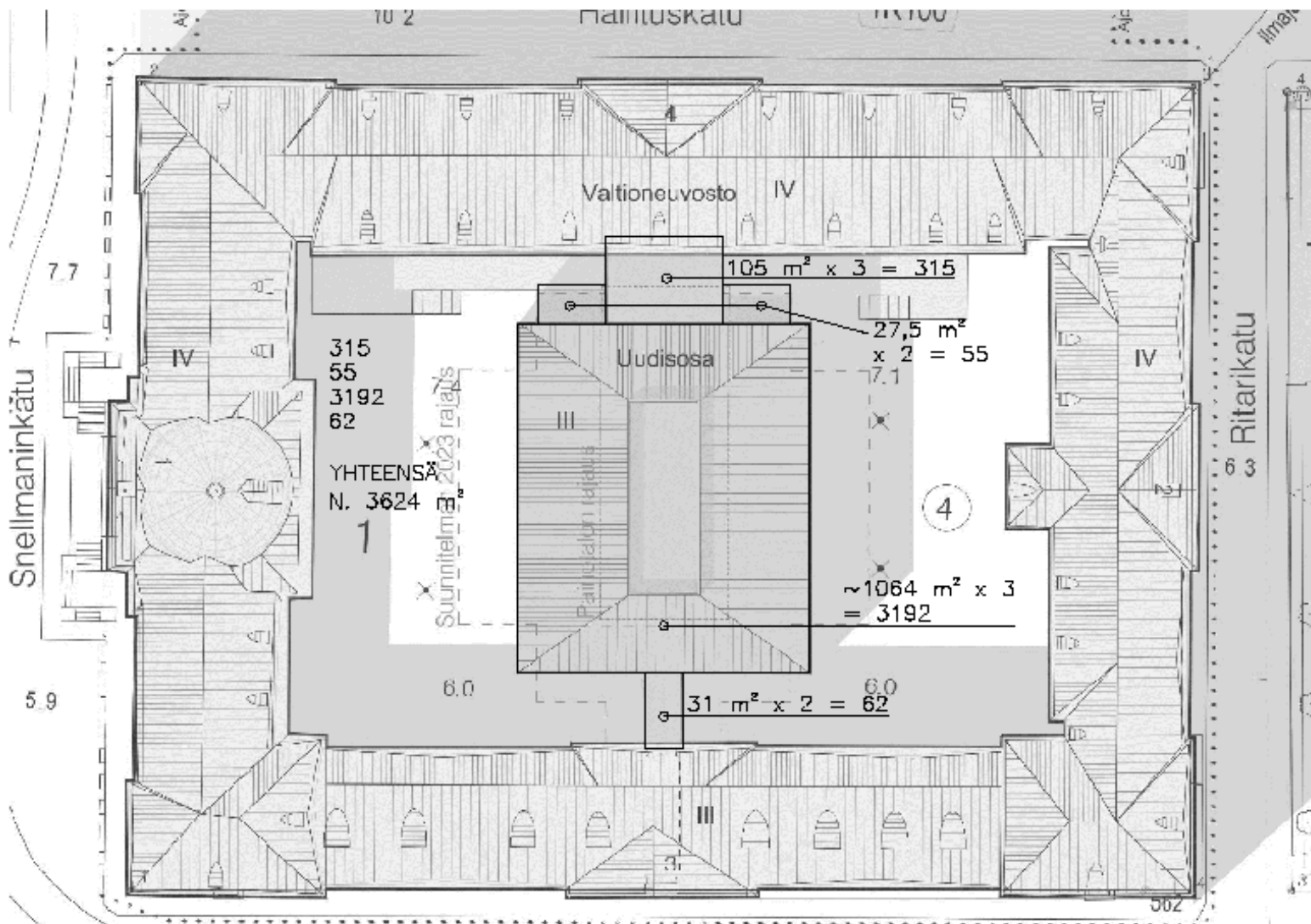

Asemakaavaehdotuksen selostuksen kuvituksen perusteella syntyy vaikutelma, että korttelin pohjois-eteläsuuntainen keskilinja on korttelin symmetrian kannalta tärkein keskiakseli, johon nähden lisärakentaminen tulisi sijoittaa symmetrisesti.

Tosiasiassa Valtioneuvoston linnan pääakseli on Senaatintorin puoleisen siiven ja sen pääportaikon keskilinja – kuvassa punainen katkoviiva.

Tästä näkökulmasta katsoen läntinen piha-alue (kuvassa etualalla) ja itäinen piha-alue (kuvassa taka-alalla) ovat arvohierarkian kannalta eri asemassa suhteessa linnan edustavimpiin sisätiloihin.

Ensisijaisena periaatteena tulee olla läntisen piha-alueen ja painotalon säilyttäminen.

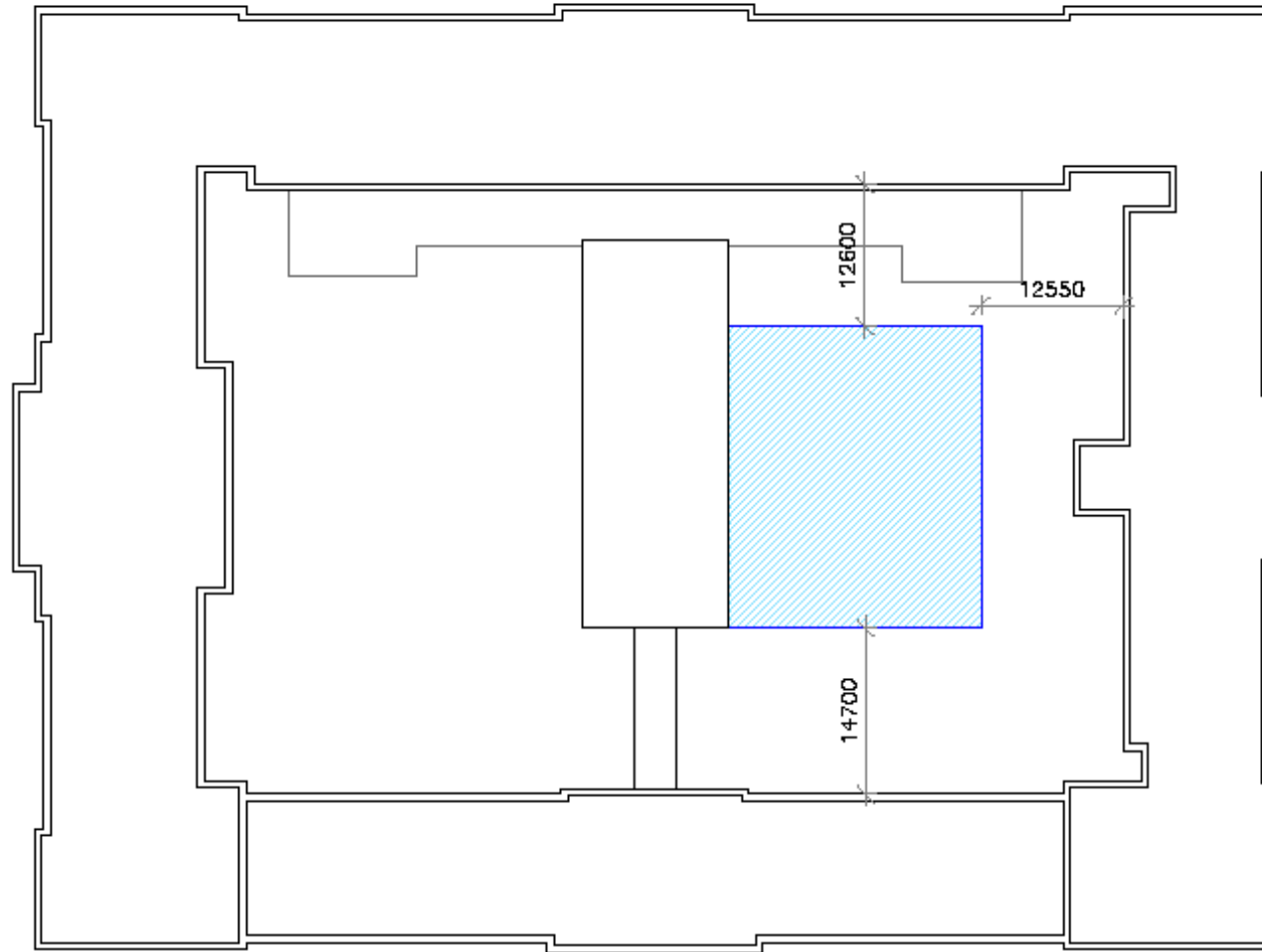
Kuva: asemakaavaehdotuksen illustraatio (uudisrakennus).

Asemakaavaehdotuksen selostuksen mukaan koko tontin rakennusoikeus kasvaa 3 350 k-m², johon sisältyy osittain kellaritason tiloja.

Nykyisen painotalon kerrosala yhdyskäytävineen on yhteensä n. 1 910 k-m².

Asemakaavaehdotuksen mitoituksen perusteella olemme laatineet sarjan vaihtoehtoisia kaavioita, jotka osoittavat, miten vanha painotalo voitaisiin säilyttää ja laajennusosa sijoittaa itäiselle piha-alueella.

Hallituskatu

Ritarikatu

Kaavio A

Näin voitaisiin sijoittaa painotalon laajennus itäiselle piha-alueella:

- Painotalon volyymi ja julkisivut länteen, pohjoiseen ja etelään säilyvät. Laajennusosa liitetään painotalon itäiseen ulkoseinään.
- Itäisen piha-alueen julkisivujen väliin jää n. 12,6 – 14,7 metrin levyisiä pihatiloja.

Vertailu osoittaa, että Valtioneuvoston linnan itäsiiven pohjoisosan ulkoseinän etäisyys Ritarihuoneeseen on n. 10 metriä (Ritarikadun leveys). Valtioneuvoston linnan korttelin pohjoispuolella sijaitsevilla ministeriötyötiloissa on jo kauan työskennelty kapean Ritarikadun puoleisissa työhuoneissa.

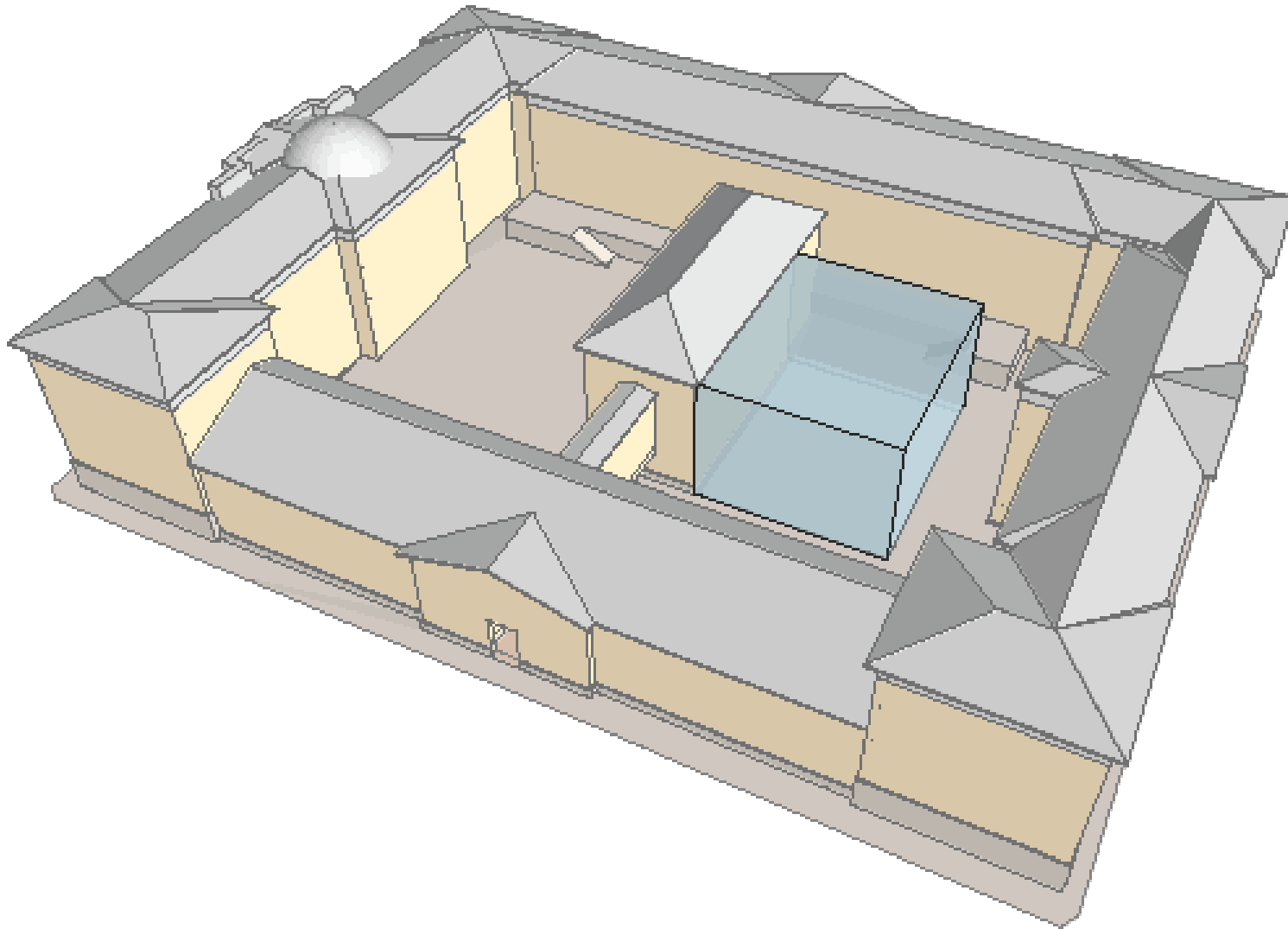
Hallituskadun leveys on 16 metriä.

PAINOTALO (4 K.) JA YHDYSKÄYTTÄVÄ (2 K.)
1910 m²

UUDISRAKENNUS 3 K.
593,4 x 3 = 1780 m²

PIHARAKENNUSTEN MAANPÄÄLLINEN KERROSALA
YHTEENSÄ 3690 m²

MITTAKAAVA 1:500

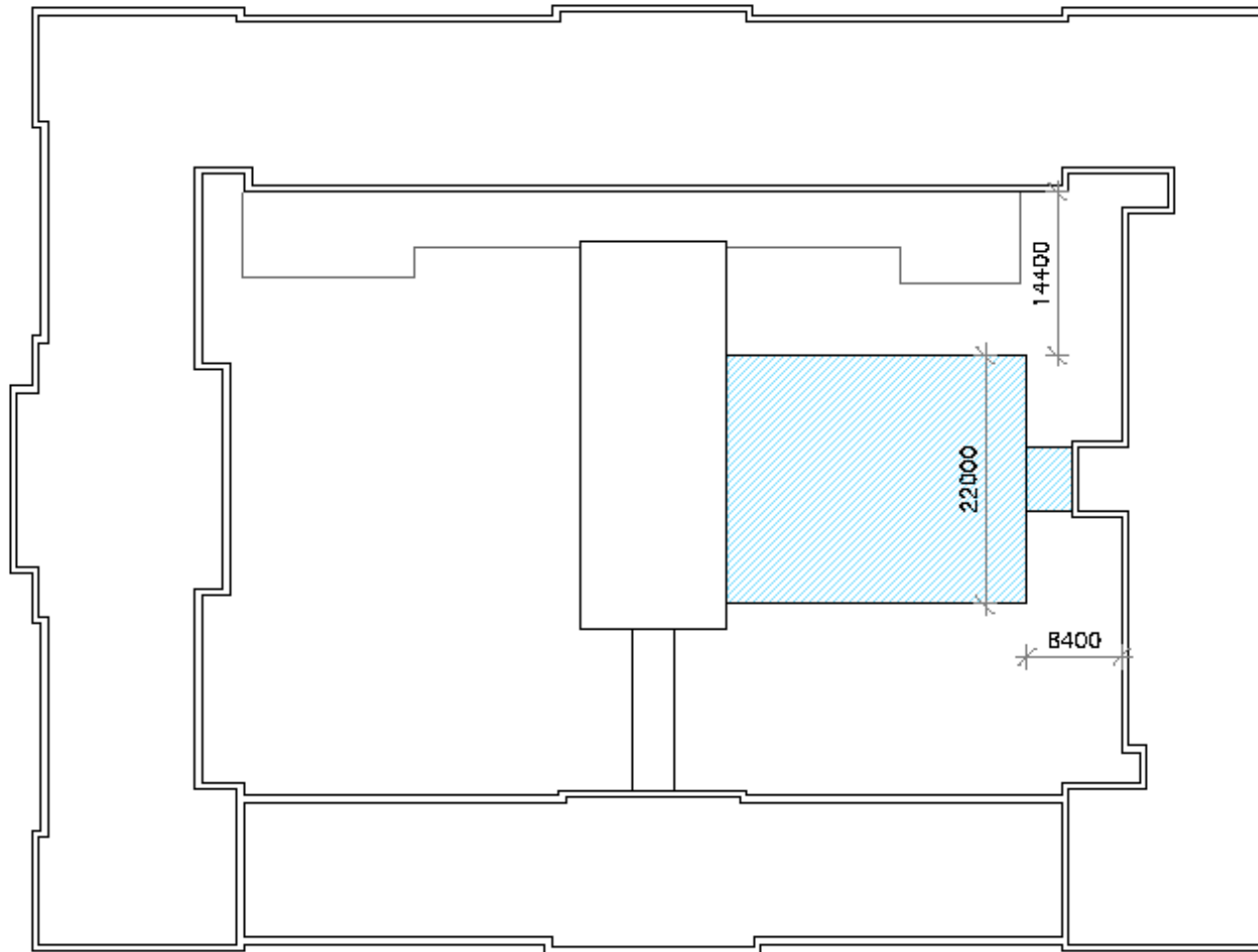

Kaavio A

Lintuperspektiivi itäiselle piha-alueelle sijoitettavasta painotalon laajennuksesta (kaavio).

Läntinen, arvokas piha-alue säilyy muuttumattomana.

Hallituskatu

Ritarikatu

Kaavio B

Näin voitaisiin sijoittaa painotalon laajennus itäiselle piha-alueella:

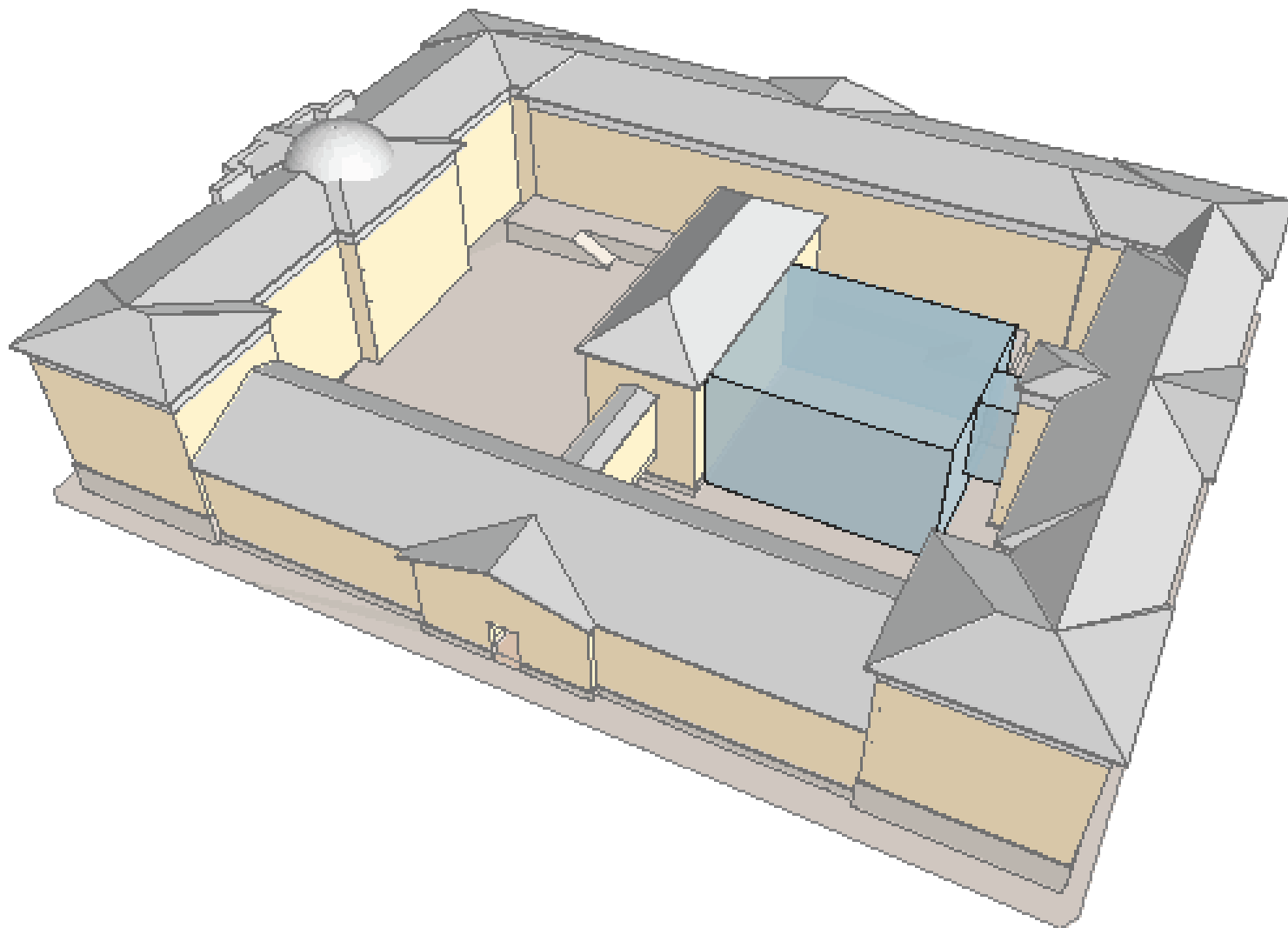
- Painotalon volyymi ja julkisivut länteen, pohjoiseen ja etelään säilyvät. Laajennusosa liitetään painotalon itäiseen ulkoseinään.
- Itäisen piha-alueen julkisivujen väliin jää kapeimmillaan n. 8,4 ja leveimmillään n. 16 metrin levyisiä pihatiloja.

PAINTALO (4 K.) JA YHDYSKÄYTTÄVÄ (2 K.)
1810 m²

UUSI SIILI 3 K.
 $582 \times 3 + 22 \times 2 = 1790 \text{ m}^2$

PIHARAKENNUSTEN MAANPÄÄLLINEN KERROSALA
YHTEENSÄ 3700 m²

1:500

Kaavio B

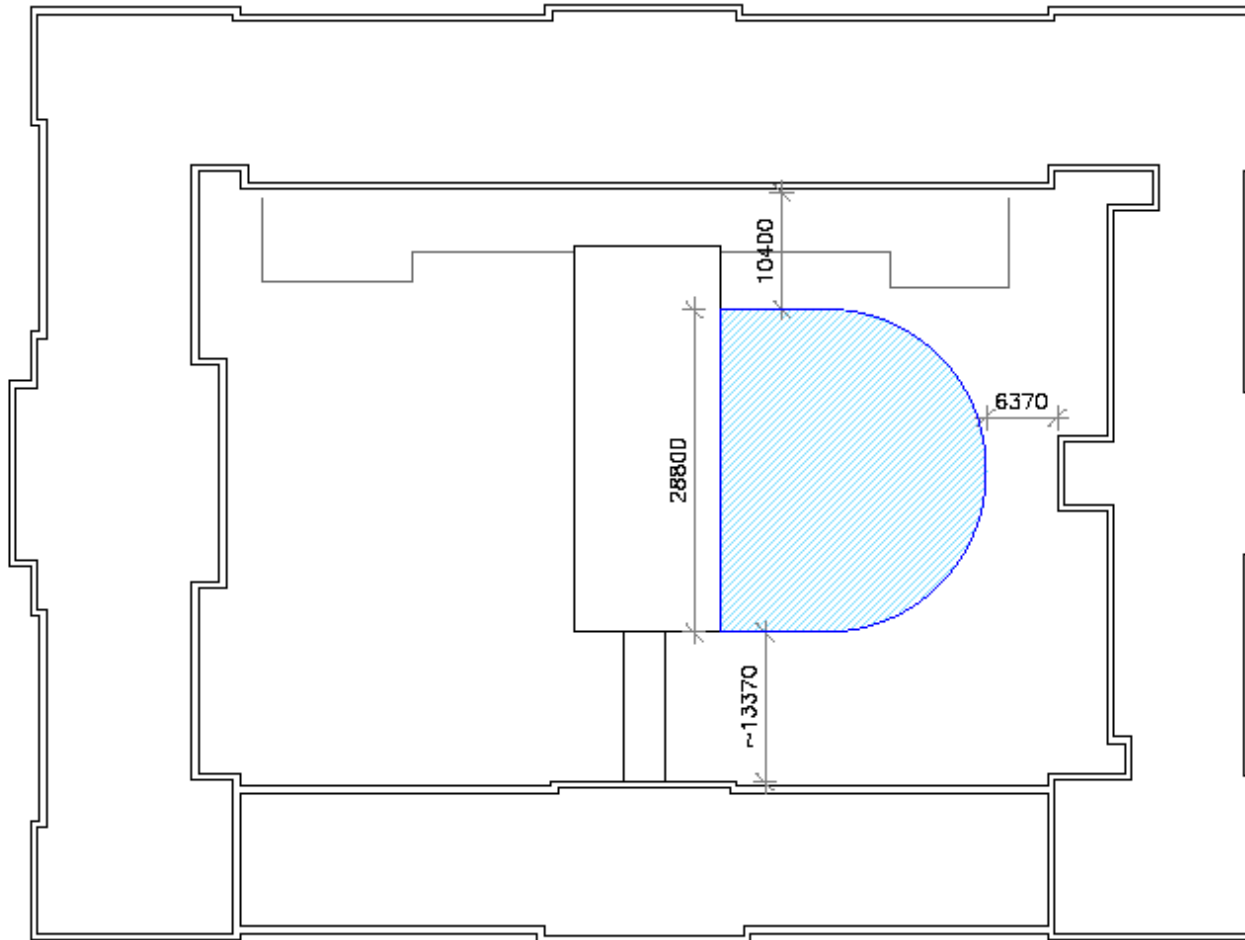
Lintuperspektiivi itäiselle piha-alueelle sijoitettavasta painotalon laajennuksesta (kaavio).

Läntinen, arvokas piha-alue säilyy muuttumattomana.

Kaavio C

Näin voitaisiin sijoittaa painotalon laajennus itäiselle piha-alueella:

- Painotalon volyymi ja julkisivut länteen, pohjoiseen ja etelään säilyvät. Laajennusosa liitetään painotalon itäiseen ulkoseinään.
- Itäisen piha-alueen julkisivujen väliin jää vähäisiltä osin kapeimmillaan n. 10 metrin levyisiä pihatiloja, mutta kaareva ”puolirotunda” luo pihatilaan väljyyttä.

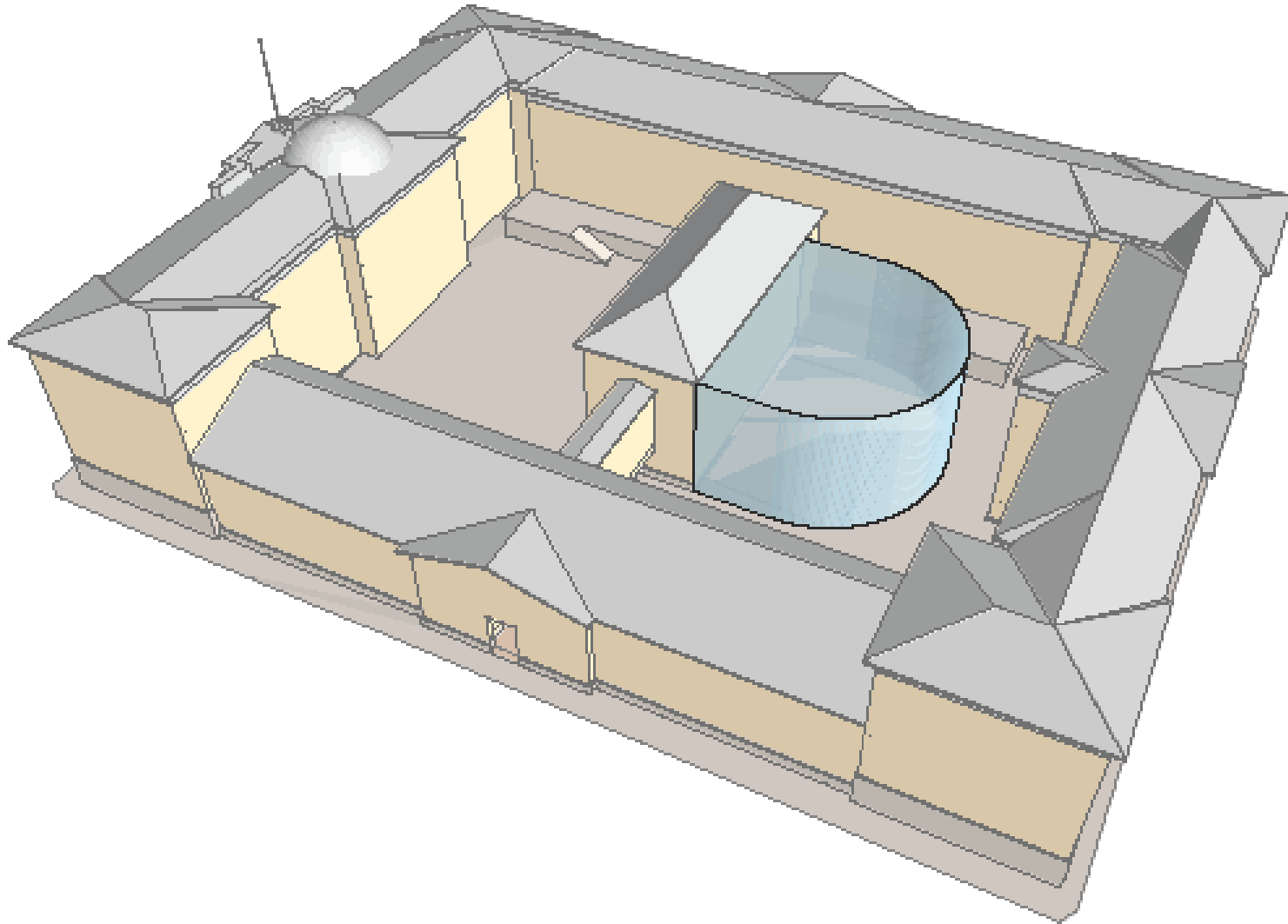

PAINOTALO (4 K.) JA YHDYSKÄYTÄVÄ (2 K.)
N. 1910 m²

ROTUNDA 3 K.
593,5 x 3 = 1780,5 m²

PIHARAKENNUSTEN MAANPÄÄLLINEN KERROSALA
YHTEENSÄ N. 3690 m²

1:500

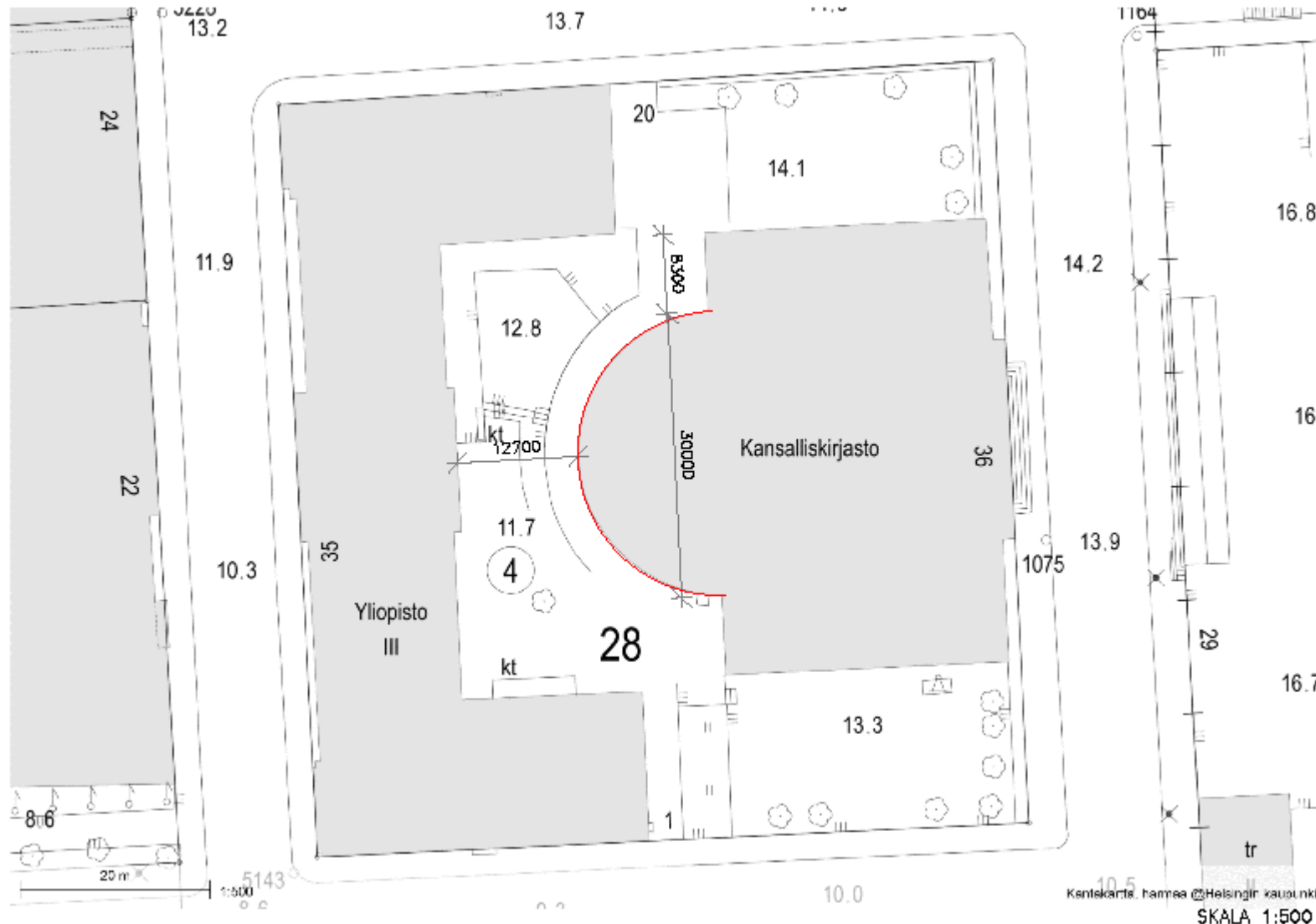

Kaavio C

Lintuperspektiivi itäiselle piha-alueelle sijoitettavasta painotalon laajennuksesta (kaavio).

Läntinen, arvokas piha-alue säilyy muuttumattomana.

Itäiselle piha-alueelle saadaan väljyyttä muotoilemalla laajennusosa kaarevaksi.

Vertailu Kansalliskirjaston rotundaan osoittaa, miten Empiren Helsingin arvokkaimpiin rakennuksiin kuuluvan kirjaston laajennus sijoittuu sisäpihalle.

Rotunda on C.L. Engelin suunnitteleman kirjaston laajennus vuosilta 1903-1906. Arkkitehtina oli Gustaf Nyström, Säätytalon arkkitehti.

Rotundan etäisyys läntisen siiven pihajulkisivuun on kapeimmillaan 12,7 m.